

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๙๘
วันศุกร์ ที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายอภิชาติ สุจริตานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๓. นางกฤษณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๔. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๕. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๖. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๗. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๘. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๙. นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๐. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๑. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๒. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๓. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	(ลาการประชุม)
๒. นายนครินทร์ สิงห์เสนี	(ลาการประชุม)
๓. นายอุดม รัฐอมฤต	(ลาการประชุม)
๔. นายประพันธ์ นัยโกวิท	(ลาการประชุม)
๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	(ลาการประชุม)
๖. นายอัษฎพร จารุจินดา	(ลาการประชุม)
๗. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ**ผู้ช่วยเลขาธิการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ****สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา**

นายจินตพันธุ์ ทังสุขบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด

๒. นายณัฐ มโนกุลอนันต์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางชื่นสมน นิวาทวงษ์

ผู้อำนวยการกองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน

๒. นางสาวสุจิตตา มโหธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๓. นายวิชัยพล ฉวีวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๒๙๗ วันพุธ ที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา**พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ**

ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... ต่อจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ร่างมาตรา ๓๓ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๓๓

“มาตรา ๓๓ ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาล มิให้นำระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ

ในกรณีมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการเรื่องอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในการดำเนินคดีลับหลังจำเลย คณะกรรมการได้บัญญัติหลักการไว้ในร่างมาตรา ๓๒ แล้ว ดังนั้น เสนอตัดร่างมาตรา ๓๓ ออกทั้งมาตรา

นางชิ้นสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๓๓ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยเรื่องมิให้นำระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ ดังนั้น หากตัดร่างมาตรา ๓๓ ออกอาจจะส่งผลกระทบต่อการนับอายุความในระหว่างที่จำเลยหลบหนีได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถควบคุมตัวจำเลยได้ หรือจำเลยได้เข้ามามอบตัวเพื่อต่อสู้คดี ซึ่งเป็นเหตุให้การพิจารณาคดีของศาลต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในอายุความ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ว่าจะมีตัวจำเลยหรือไม่ก็ตาม ศาลมีอำนาจพิจารณาคดีลับหลังจำเลยได้ตามร่างมาตรา ๓๒ ส่วนประเด็นการนับอายุความแม้จำเลยจะหลบหนีไปในระหว่างการพิจารณาก็ให้นับอายุความต่อไป เนื่องจากร่างมาตรา ๓๒ ได้บัญญัติหลักการให้ศาลมีอำนาจพิจารณาคดีลับหลังจำเลยได้ ดังนั้น การกำหนดหลักการในลักษณะดังกล่าวจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้มากกว่าเรื่องการนับอายุความ เนื่องจากศาลยังคงมีอำนาจในการพิจารณาคดีเพื่อแสวงหาพยานหลักฐานได้อย่างต่อเนื่อง

นางชิ้นสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า บทบัญญัติในเรื่องมิให้นำระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความตามที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ มีบทบัญญัติแตกต่างจากบทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ที่กำหนดว่ากรณีผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีในระหว่างถูกดำเนินคดีมิให้นำอายุความในระหว่างหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการเรื่องการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยตามที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เป็นหลักการที่อำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้มากกว่าหลักการที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ กล่าวคือแม้จำเลยจะหลบหนี หรือไม่มีตัวจำเลยมาศาลในวันนัดพิจารณาคดีครั้งแรก ศาลมีอำนาจพิจารณาคดีต่อไปได้

นางชิ้นสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า หากไม่บัญญัติหลักการในเรื่องมิให้นำระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ จะทำให้การดำเนินคดีนั้นต้องอยู่ในบังคับอายุความยี่สิบปี นับแต่วันที่กระทำความผิด ซึ่งแตกต่างจากที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ หากผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนี มิให้นำระยะเวลาที่หลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า บทบัญญัติในเรื่องการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยตามที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เป็นกรณีให้ศาลมีอำนาจดำเนินการสอบสวนพิจารณาต่อไปได้แม้จำเลยจะไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาคดีครั้งแรก หรือจำเลยหลบหนีในระหว่างการพิจารณา ซึ่งแตกต่างกับการดำเนินคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาหลบหนี คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการไต่สวนโดยไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ ดังนั้น ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จึงบัญญัติมิให้นำอายุความในระหว่างผู้ถูกกล่าวหาหลบหนีเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากเป็นกรณีผู้กระทำความผิดไม่ได้หลบหนีแต่มีการฟ้องคดีเมื่อระยะเวลาผ่านไปเก้าปีนับแต่วันกระทำความผิดแล้วปรากฏว่าคดีนั้นศาลใช้เวลาสิบสองปีในการดำเนินการสอบสวนพิจารณา คดีนั้นศาลไม่สามารถลงโทษจำเลยได้เนื่องจากพ้นอายุความแล้ว แต่การที่คณะกรรมการบัญญัติหลักการให้ศาลสามารถพิจารณาคดีลับหลังจำเลยได้แม้จะไม่มีตัวจำเลย หรือจำเลยหลบหนีจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่จำเลยได้มากกว่า เนื่องจากพยานหลักฐานต่างๆ ยังคงมีอยู่หรือพยานบุคคลยังคงจำเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตั้งร่างมาตรา ๓๓ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๓๔

“มาตรา ๓๔ ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยที่หลบหนีไปในระหว่างได้รับการปล่อยชั่วคราวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าเป็นการหลบหนีไปในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลไม่ว่าศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีหรือไม่ก็ตาม ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการติดตามหรือจับกุมจำเลยรายงานผลภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร

ความผิดตามวรรคหนึ่งไม่ระงับไปเพราะเหตุที่คดีของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยนั้นมีการสั่งไม่ฟ้องยกฟ้อง จำหน่ายคดี หรือถอนฟ้อง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “ให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการติดตามหรือจับกุมจำเลยรายงานผลภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร” ในวรรคหนึ่ง มีความหมายอย่างไร

นางชีนุสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความว่า “ให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการติดตามหรือจับกุมจำเลยรายงานผลภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร” ในวรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอเหตุผลเนื่องจากกรณีที่จำเลยหลบหนี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีการรายงานผลมายังศาล จึงมีข้อเสนอให้

บัญญัติเพื่อบังคับให้หน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการติดตามหรือจับกุมจำเลย มีหน้าที่รายงานผลการติดตามหรือจับกุมจำเลยภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๕

“มาตรา ๓๕ เมื่อได้มีคำสั่งประทับฟ้องแล้วให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลย และนัดคู่ความมาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก

นับแต่วันที่จำเลยได้รับสำเนาฟ้องให้จำเลยมีสิทธิขอตรวจและขอคัดสำเนาเอกสารในส่วนงานการได้สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในวันพิจารณาครั้งแรก เมื่อจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลและศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริง ให้อ่านและอธิบายฟ้องให้ฟัง และถามว่าได้กระทำผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้บันทึกไว้ ถ้าจำเลยไม่ให้การก็ให้บันทึกไว้ และถ้าจำเลยให้การปฏิเสธหรือไม่ให้การ ก็ให้ศาลกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานโดยให้โจทก์และจำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน

กรณีที่จำเลยทราบนัดพิจารณาครั้งแรกโดยชอบแล้วไม่มาศาล ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปโดยถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ

ในคดีที่จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง แม้ข้อหาที่จำเลยรับสารภาพนั้นกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกน้อยกว่าห้าปี หรือโทษสถานที่เบากว่านั้น ศาลอาจเรียกพยานหลักฐานมาได้สวนต่อไปเพื่อทราบถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดจนกว่าจะพอใจว่าจำเลยกระทำความผิดจริงก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า การแจ้งเพื่อให้จำเลยมาศาลในวันยื่นฟ้องคดีของอัยการสูงสุด บัญญัติไว้ในร่างมาตราใด

นายธนาวุฒิ สันข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า การแจ้งเพื่อให้จำเลยมาศาลในวันยื่นฟ้องคดีของอัยการสูงสุด ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติในร่างมาตรา ๑๑/๑ ดังนี้

“มาตรา ๑๑/๑ ในการยื่นฟ้องคดีตามมาตรา ๑๐ ต่อศาล ให้อัยการสูงสุดแจ้งให้จำเลยมาศาลในวันฟ้องคดี ในกรณีที่จำเลยไม่มาศาล และอัยการสูงสุดมีหลักฐานแสดงต่อศาลว่าได้แจ้งให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว ให้ศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ แม้จะไม่ปรากฏจำเลยต่อหน้าศาล

การแจ้งตามวรรคหนึ่งถ้าได้ส่งหนังสือถึงจำเลย ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าได้แจ้งให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว”

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๑๑/๑ ควรย้ายไปบัญญัติเป็นมาตราทั่วไป และมีข้อสังเกตว่ากรณีอัยการสูงสุดหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะต้องแจ้งหรือส่งเอกสารให้แก่บุคคลใด หากเป็นกรณีที่ได้แจ้งหรือได้ส่งทางไปรษณีย์ตอบรับหรือวิธีอื่นที่สามารถยืนยันการไปถึงได้ ให้ถือว่าเป็นการแจ้งหรือการส่งโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ทั้งนี้ มอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาร่างเนื้อหาร่างมาตรานี้แล้วนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง และเสนอแก้ไขความในวรรคสามเป็นดังนี้ “ภายใต้บังคับมาตรา ๓๐/๑ ในวันพิจารณาครั้งแรก เมื่อจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลและศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริง ให้อ่านและอธิบายฟ้องให้ฟัง และถามว่าได้กระทำผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง

คำให้การของจำเลยให้บันทึกไว้ ถ้าจำเลยไม่ให้การก็ให้บันทึกไว้ และถ้าจำเลยให้การปฏิเสธหรือไม่ให้การก็ให้ศาลกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานโดยให้โจทก์และจำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน ในกรณีที่จำเลยมิได้มาศาลในวันพิจารณาครั้งแรกไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “ในกรณีที่จำเลยมิได้มาศาลในวันพิจารณาครั้งแรกไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ” ในวรรคสองที่แก้ไขเพิ่มเติม หมายความว่ารวมถึงกรณีที่มิหนายจำเลยมาศาลแทนจำเลยด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่จำเลยไม่มาศาลในวันพิจารณาครั้งแรกไม่ว่าด้วยเหตุใด ไม่ว่าจำเลยจะทราบนัดพิจารณาคดีครั้งแรกหรือไม่ก็ตาม หากจำเลยไม่มาศาลด้วยตนเอง ให้ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ ดังนั้น เสนอตัดความในวรรคสี่ของร่างมาตรานี้ออกทั้งวรรค

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง สอบถามว่า ความว่า “ให้ศาลดำเนินการสอบสวนพิจารณาต่อไปโดยถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ” ในวรรคสี่ที่ตัดออกนั้น ถือเป็นสาระสำคัญที่ควรนำไปบัญญัติไว้ในวรรคสาม ส่วนบทบัญญัติในวรรคห้าที่บัญญัติว่า “ในคดีที่จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง แม้ข้อหาที่จำเลยรับสารภาพนั้นกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกน้อยกว่าห้าปี หรือโทษสถานที่เบากว่านั้น ศาลอาจเรียกพยานหลักฐานมาไต่สวนต่อไปเพื่อทราบถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำ ความผิดจนกว่าจะพอใจว่าจำเลยกระทำความผิดจริงก็ได้” เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อระบบไต่สวน เนื่องจากในระบบไต่สวนไม่ว่าจำเลยจะรับสารภาพหรือไม่ก็ตาม ศาลมีหน้าที่ไต่สวนพยานหลักฐานเพื่อให้ได้ความจริงว่าจำเลยกระทำผิดจริงหรือไม่ แต่ความในวรรคห้ากลับบัญญัติให้เป็นอำนาจดุลพินิจของศาลว่าจะสืบพยานหรือไม่ก็ได้ ซึ่งเป็นการนำกระบวนการพิจารณาในระบบกล่าวหามาใช้ในระบบไต่สวน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากรณีเป็นคดีที่มีโทษสถานเบา หากจำเลยรับสารภาพศาลจะไม่สืบพยานก็ได้ เว้นแต่ในคดีที่มีโทษสถานหนักแม้จำเลยจะรับสารภาพ ศาลต้องสืบพยานหลักฐานจนกว่าจะสิ้นข้อสงสัย แต่การพิจารณาคดีในระบบไต่สวนถึงแม้จำเลยจะรับสารภาพก็ตาม หากศาลเห็นว่าคำรับสารภาพของจำเลยเป็นการรับสารภาพแทนผู้อื่น ศาลก็มีอำนาจสืบพยานหลักฐานต่อไปได้

นายอภิชาติ สุข์คานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า การสืบพยานหลักฐานในศาลยุติธรรม หากเป็นคดีที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำเกินห้าปีแม้จำเลยจะรับสารภาพ ศาลยังคงมีหน้าที่ต้องสืบพยานหลักฐานโจทก์จนกว่าจะสิ้นข้อสงสัย

ประธานกรรมการกล่าวว่า การสืบพยานหลักฐานในระบบไต่สวน ไม่ควรบัญญัติบังคับศาลในเรื่องการสืบพยานหลักฐาน แต่ควรกำหนดให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจตามความเหมาะสม แม้คดีนั้นจะเป็นคดีที่มีโทษสถานเบาก็ตาม หากคดีมีข้อสงสัยศาลก็มีอำนาจไต่สวนพยานหลักฐานจนกว่าจะสิ้นกระแสความได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๕ เมื่อได้มีคำสั่งประทับฟ้องแล้วให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลย และนัดคู่ความมาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก

นับแต่วันที่จำเลยได้รับสำเนาฟ้องให้จำเลยมีสิทธิขอตรวจและขอคัดสำเนาเอกสารในสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ภายใต้บังคับมาตรา ๓๐/๑ ในวันพิจารณาครั้งแรก เมื่อจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลและศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริงให้อ่านและอธิบายฟ้องให้ฟัง และถามว่าได้กระทำผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง

คำให้การของจำเลยให้บันทึกไว้ ถ้าจำเลยไม่ให้การก็ให้บันทึกไว้ และถ้าจำเลยให้การปฏิเสธหรือไม่ให้การก็ให้ศาลกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานโดยให้โจทก์และจำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน ในกรณีที่จำเลยมิได้มาศาลในวันพิจารณาครั้งแรกไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ

กรณีที่ชี้ขอแสดงทรัพย์สินที่พิชิตทรัพย์ของรัฐหรือโดยชอบแล้วไม่ขอทวงคืน ให้ศาลส่งทรัพย์สินที่พิชิตทรัพย์ของรัฐโดยที่ชี้ขอพิชิตทรัพย์ให้ทรัพย์สินของรัฐ

ในคดีที่จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง แม้ข้อหาที่จำเลยรับสารภาพนั้นกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกน้อยกว่าห้าปี หรือโทษสถานที่ไม่เกินห้าปี ศาลอาจเรียกพยานหลักฐานมาไต่สวนต่อไปเพื่อทราบถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดจนกว่าจะพอใจว่าจำเลยกระทำความผิดจริงก็ได้”

มาตรา ๓๖

“มาตรา ๓๖ ให้โจทก์จำเลยยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวนที่เพียงพอก่อนวันพิจารณาตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

การยื่นบัญชีระบุพยานเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากองค์คณะผู้พิพากษา เมื่อสามารถแสดงเหตุสมควรว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้น หรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดี”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “การยื่นบัญชีระบุพยานเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากองค์คณะผู้พิพากษา เมื่อ**สวสวสทแสดง** มีเหตุสมควรแสดงได้ว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้น หรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดี”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๖ ให้โจทก์จำเลยยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวนที่เพียงพอก่อนวันพิจารณาตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

การยื่นบัญชีระบุพยานเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากองค์คณะผู้พิพากษา เมื่อ**สวสวสทแสดง** มีเหตุสมควรแสดงได้ว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้น หรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดี”

มาตรา ๓๗

“มาตรา ๓๗ ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้โจทก์จำเลยส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุต่อศาลเพื่อให้อีกฝ่ายตรวจสอบ เว้นแต่องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เนื่องจากสภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั้น หลังจากนั้นให้โจทก์จำเลยแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อองค์คณะผู้พิพากษา

เพื่อประโยชน์ในการค้นหาความจริง แม้โจทก์จำเลยจะมีได้มีการโต้แย้งพยานหลักฐานไว้ หรือมีการโต้แย้งพยานหลักฐานภายหลังวันตรวจพยานหลักฐาน องค์คณะผู้พิพากษาจะไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้โจทก์จำเลยส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุต่อศาล” ในวรรคหนึ่ง หากเป็นกรณีไม่มีตัวจำเลยและไม่มีการตั้งทนายจำเลย จะมีวิธีดำเนินการอย่างไร

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า รูปแบบการบัญญัติร่างมาตรา ๓๗ นำหลักการมาจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติในร่างมาตรา ๖ วรรคหนึ่งของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ที่บัญญัติว่า “การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงได้” ดังนั้น ร่างมาตรา ๓๗ จึงเป็นเพียงเครื่องมือของศาลสำหรับใช้ในการตรวจสอบพยานหลักฐานที่โจทก์และจำเลยยื่นต่อศาลเท่านั้น

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความว่า “ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้โจทก์จำเลยส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุต่อศาล” ในวรรคหนึ่ง เป็นบทบังคับให้โจทก์และจำเลยจะต้องส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุต่อศาล หากโจทก์หรือจำเลยไม่ส่งพยานหลักฐานจะมีผลอย่างไร

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า กรณีที่โจทก์หรือจำเลยไม่ส่งพยานหลักฐานตามที่กำหนดในร่างมาตรานี้ ย่อมถือว่าโจทก์หรือจำเลยไม่มีพยานหลักฐานเพื่อนำสืบ

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติในเรื่องการส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุตามที่บัญญัติในวรรคหนึ่ง ควรกำหนดให้เป็นสิทธิของคู่ความ และเสนอแก้ไขความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “เพื่อประโยชน์ในการค้นหาความจริง แม้จำเลยจะมีได้ยื่นบัญชีระบุนพยานตามมาตรา ๓๖ หรือมิได้ส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุต่อศาลตามมาตรา ๓๗ เพราะเหตุที่จำเลยไม่มาศาลและไม่มีทนายความ หรือแม้โจทก์จำเลยจะมีได้มีการไต่แย้งพยานหลักฐานไว้ หรือมีการไต่แย้งพยานหลักฐานภายหลังวันตรวจพยานหลักฐาน องค์คณะผู้พิพากษาจะไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมก็ได้”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีลับหลังจำเลย ความยุติธรรมในการพิจารณาคดีขึ้นอยู่กับองค์คณะผู้พิพากษา ซึ่งในปัจจุบันผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมยังไม่มีความชำนาญในระบบไต่สวน ดังนั้น การกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีความเหมาะสมหรือไม่ และเป็นระบบที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่จำเลยได้อย่างแท้จริงหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การสืบพยานหลักฐานในระบบไต่สวนกรณีคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุต่อศาล ซึ่งต้องยอมรับความจริงว่าการรับฟังพยานหลักฐานของศาลก็ย่อมรับฟังได้แต่เฉพาะพยานหลักฐานที่ศาลได้จากการแสวงหาข้อเท็จจริงเท่านั้น การที่คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่ใช้สิทธิในการยื่นพยานหลักฐาน คู่ความฝ่ายนั้นก็ต้องยอมรับผลของคดี อย่างไรก็ตาม การบัญญัติหลักการในร่างมาตรา ๓๗ จะเป็นช่องทางหนึ่งสำหรับคู่ความที่เสียประโยชน์เพื่อยกเป็นเหตุในการร้องขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ได้ โดยถือว่าพยานหลักฐานนั้นเป็นพยานหลักฐานใหม่ที่ยังไม่เคยปรากฏในสำนวนการพิจารณาคดีมาก่อน

- มีกรรมการสอบถามว่า หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดให้โจทก์จำเลยส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุต่อศาลเพื่อให้อีกฝ่ายตรวจสอบในวันตรวจพยานหลักฐาน จะกระทบสิทธิของจำเลยที่บัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องสิทธิการยื่นพยานหลักฐานก่อนวันสืบพยานจำเลยหรือไม่

- การพิจารณาคดีลับหลังจำเลยในระบบไต่สวน ผู้พิพากษาจะมีบทบาทสำคัญในการดำเนินกระบวนการพิจารณา รวมทั้งการสืบพยานหลักฐานโดยเฉพาะการแสวงหาข้อเท็จจริงจากฝ่ายโจทก์ที่เป็นหน่วยงานของรัฐคือคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรืออัยการสูงสุด ซึ่งจะต้องนำเสนอพยานหลักฐานเพื่อให้ศาลสิ้นข้อสงสัยว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดจริง หากพยานหลักฐานที่โจทก์เสนอต่อศาลไม่สามารถพิสูจน์ความผิดของจำเลย จำเลยจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์ ถึงแม้จะเป็นการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยก็ตาม ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการอำนวยความสะดวกให้แกจำเลยอย่างหนึ่ง ดังนั้น ในระบบไต่สวนองค์คณะผู้พิพากษาจึงมีบทบาทสำคัญในการสืบพยานหลักฐาน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๓๖ กำหนดให้โจทก์จำเลยจะต้องยื่นบัญชีระบุพยานก่อนวันนัดตรวจพยาน กรณีที่คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหลงลืมมิได้ส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุต่อศาลก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐาน จะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากองค์คณะผู้พิพากษาเท่านั้น

- มีกรรมการสอบถามว่า สิทธิของจำเลยในการยื่นพยานหลักฐานก่อนวันสืบพยานตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ไม่นำมาใช้บังคับกับการยื่นพยานหลักฐานในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า โจทก์และจำเลยต้องส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุก่อนวันตรวจพยานหลักฐานเท่านั้น หากมีเหตุจำเป็นไม่อาจยื่นได้ก่อนวันตรวจพยานหลักฐานต้องอยู่ในบังคับวรรคสองของร่างมาตรา ๓๖

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า บทบาทของผู้พิพากษาในระบบไต่สวนเปรียบเสมือนการแสวงหาข้อเท็จจริง ซึ่งองค์คณะผู้พิพากษาสามารถสอบถามได้ทั้งพยานฝ่ายโจทก์และพยานฝ่ายจำเลย ซึ่งเป็นการดำเนินกระบวนการที่จะไม่มีปัญหาในเรื่องการได้เปรียบเสียเปรียบในทางคดี

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากศาลพบว่ามีพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับคดีไม่ว่าจะเป็นพยานหลักฐานเพื่อยืนยันคำฟ้องของโจทก์ หรือพยานหลักฐานที่ยืนยันความบริสุทธิ์ของจำเลย องค์คณะผู้พิพากษามีอำนาจเรียกพยานหลักฐานนั้นมาสืบพยานได้ ดังนั้น หลักการเรื่องการส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุในระบบไต่สวน จึงเป็นเพียงการชี้ช่องในการแสวงหาพยานหลักฐานของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเท่านั้น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การใช้ระบบไต่สวนในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความเหมาะสมมากกว่าการใช้ระบบกล่าวหา เนื่องจากในระบบไต่สวนศาลจะมีบทบาทสำคัญในการสืบพยานหลักฐาน หากพยานหลักฐานใดศาลเห็นว่าไม่เกี่ยวกับคดี ศาลมีอำนาจดสืบพยานหลักฐานนั้นได้ ซึ่งเป็นการดำเนินกระบวนการที่จะอำนวยความสะดวกให้แกจำเลยได้มากกว่าระบบกล่าวหา เนื่องจากในระบบกล่าวหาเป็นการต่อสู้คดีทางพยานหลักฐานว่าฝ่ายใดจะนำสืบให้ศาลเชื่อในพยานหลักฐานของฝ่ายตนได้มากกว่ากัน ซึ่งในระบบกล่าวหาหลายคดี จำเลยซึ่งกระทำความผิดจริงแต่ทนายความใช้เทคนิคทางกฎหมายจนทำให้ศาลเกิดข้อสงสัยในพยานหลักฐานของโจทก์และพิพากษายกฟ้อง

ประธานกรรมการกล่าวว่า การดำเนินคดีในระบบกล่าวหาเกิดความเป็นธรรมในแง่ความยุติธรรม แต่ไม่เป็นธรรมต่อสังคมโดยรวม คนจนที่บริสุทธิ์ไม่สามารถจ้างทนายความที่ดีก็อาจต้องรับโทษ แต่คนรวยที่กระทำผิดจริงสามารถจ้างทนายความที่เก่งก็อาจพ้นความผิดซึ่งเป็นระบบที่ไม่เป็นธรรมต่อสังคม แต่ระบบไต่สวนเป็นระบบที่ช่วยทำให้ความจริงปรากฏ จำเลยหรือทนายความจะอาศัยเทคนิคเพื่อให้พ้นจากความผิดไม่ได้ ดังนั้น ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงมีความเหมาะสมที่ใช้ระบบไต่สวน

- มีกรรมการสอบถามว่า การใช้ระบบไต่สวนในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การตั้งองค์คณะผู้พิพากษา ศาลฎีกามีหลักเกณฑ์วิธีการแต่งตั้งอย่างชัดเจน คณะกรรมการไม่จำเป็นต้องบัญญัติหลักเกณฑ์ไว้ในกฎหมายใช้หรือไม่ เนื่องจากปัจจุบันศาลยุติธรรมใช้ทั้งระบบกล่าวหาและระบบไต่สวน ผู้พิพากษาซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นองค์คณะผู้พิพากษาในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีความชำนาญในระบบไต่สวนหรือไม่ และจะให้ความยุติธรรมต่อจำเลยได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ศาลยุติธรรมใช้ระบบไต่สวนในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตั้งแต่รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ จนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลาสี่สิบปี ศาลยุติธรรมได้ปรับกระบวนการจนมีความเชี่ยวชาญและตกผลึกเป็นที่ยุติแล้ว มิเช่นนั้น ศาลยุติธรรมคงไม่กำหนดให้มีศาลอาญาแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบซึ่งใช้ระบบไต่สวนเช่นเดียวกัน ซึ่งในอนาคตศาลยุติธรรมอาจเปลี่ยนกระบวนการพิจารณาคดีอาญาจากระบบกล่าวหาเป็นระบบไต่สวนก็ได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ผู้พิพากษาที่ได้รับแต่งตั้งเป็นองค์คณะผู้พิพากษาในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะเป็นผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการพิจารณาคดีมาก การกำหนดให้ผู้พิพากษาศาลฎีกาเป็นองค์คณะพิจารณาคดีจึงมีความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการไม่ควรกำหนดเงื่อนไขการพิจารณาคดีไว้ในกฎหมายมากเกินไปจนความจำเป็นจนกระทบต่อการพิจารณาคดี

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๓๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๗ ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้โจทก์จำเลยส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุต่อศาลเพื่อให้อีกฝ่ายตรวจสอบ เว้นแต่องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เนื่องจากสภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั้น หลังจากนั้นให้โจทก์จำเลยแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อองค์คณะผู้พิพากษา

เพื่อประโยชน์ในการค้นหาความจริง แม้จำเลยจะมีได้ยื่นบัญชีระบุพยานตามมาตรา ๓๖ หรือมิได้ส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุต่อศาลตามมาตรา ๓๗ เพราะเหตุที่จำเลยไม่มาศาลและไม่มีทนายความหรือแม้โจทก์จำเลยจะมีได้มีการโต้แย้งพยานหลักฐานไว้ หรือมีการโต้แย้งพยานหลักฐานภายหลังวันตรวจพยานหลักฐาน องค์คณะผู้พิพากษาจะไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมก็ได้”

มาตรา ๓๘

“มาตรา ๓๘ ในกรณีที่ต้องมีการไต่สวน ให้องค์คณะผู้พิพากษากำหนดวันเริ่มไต่สวนโดยให้โจทก์จำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน”

ประเด็นการพิจารณา

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง เสนอเพิ่มคำว่า “แจ้ง” ไว้หน้าคำว่า “โจทก์จำเลย”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๘ ในกรณีที่ต้องมีการไต่สวน ให้องค์คณะผู้พิพากษากำหนดวันเริ่มไต่สวนโดยให้แจ้งให้โจทก์จำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๓๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๘ ในกรณีที่ต้องมีการไต่สวน ให้องค์คณะผู้พิพากษากำหนดวันเริ่มไต่สวนโดยให้แจ้งให้โจทก์จำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน”

มาตรา ๓๘

“มาตรา ๓๘ ในการไต่สวนพยานบุคคล ไม่ว่าจะพยานที่คู่ความฝ่ายใดอ้างหรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้องค์คณะผู้พิพากษาสอบถามพยานบุคคลเอง โดยการแจ้งให้พยานทราบประเด็นและข้อเท็จจริงซึ่งจะทำการไต่สวน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นโดยวิธีแถลงด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล ศาลอาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีแม้จะไม่มีคู่ความฝ่ายใดขอร้องก็ตาม แล้วจึงอนุญาตให้คู่ความถามพยานเพิ่มเติม

การถามพยานตามวรรคหนึ่ง จะใช้คำถามนำก็ได้

หลังจากคู่ความถามพยานตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดถามพยานอีก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เมื่อครั้งที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเชิญผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมมาชี้แจงเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้สอบถามหรือไม่ว่าการถามพยานด้วยการใช้คำถามนำตามความในวรรคสองเป็นการถามพยานโดยศาลหรือคู่ความ

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ในประเด็นดังกล่าวคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้มีการสอบถามผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม

นายเชษฐา โทณะวณิก ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอาจตัดความในวรรคสองออก เพื่อให้เป็นดุลพินิจของศาลในการอนุญาตหรือห้ามมิให้มีการถามพยานด้วยการใช้คำถามนำตามความเหมาะสม โดยพิจารณาคำคัดค้านของคู่ความประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ การกำหนดให้คู่ความสามารถใช้คำถามนำในการถามพยานได้อาจทำให้คู่ความใช้เทคนิคในการถามพยานซึ่งกระทบต่อกระบวนการพิจารณาของศาลได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรให้ศาลเป็นผู้ถามพยานด้วยการใช้คำถามนำเท่านั้น จึงเสนอแก้ไขความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “การถามพยานของศาลตามวรรคหนึ่ง จะใช้คำถามนำก็ได้”

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า คู่ความอาจใช้วิธีการถามเพิ่มเติมในลักษณะเดียวกับการถามค้านในระบกก้าวหาเพื่อให้พยานให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อคู่ความฝ่ายที่อ้างตนเองมาเป็นพยานได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้กำหนดให้คู่ความถามพยานเพิ่มเติมเท่านั้น ไม่ได้ให้คู่ความถามค้านพยานได้ด้วย หากคู่ความถามค้านพยานศาลก็จะไม่อนุญาตให้ถาม ทั้งนี้ ศาลสามารถถามพยานเพิ่มเติมได้ เพราะความในวรรคสามห้ามเฉพาะคู่ความที่ไม่ได้รับอนุญาตจากศาลเท่านั้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๓๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๙ ในการไต่สวนพยานบุคคล ไม่ว่าจะพยานที่คู่ความฝ่ายใดอ้างหรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้องค์คณะผู้พิพากษาสอบถามพยานบุคคลเอง โดยการแจ้งให้พยานทราบประเด็นและข้อเท็จจริงซึ่งจะทำการไต่สวน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นโดยวิธีแถลงด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล ศาลอาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีแม้จะไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นอ้างก็ตาม แล้วจึงอนุญาตให้คู่ความถามพยานเพิ่มเติม

การถามพยานของศาลตามวรรคหนึ่ง จะใช้คำถามนำก็ได้

หลังจากคู่ความถามพยานตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดถามพยานอีก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล”

มาตรา ๔๐

“มาตรา ๔๐ บุคคลดังต่อไปนี้มีสิทธิได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมกำหนด

(๑) พยานบุคคลที่ศาลเรียกมาเองตามมาตรา ๓๙

(๒) บุคคลซึ่งมาให้ถ้อยคำและบุคคลหรือคณะบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๖ วรรคสอง และวรรคสาม

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มาให้ความเห็นตามมาตรา ๔๑”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า เนื่องจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๖ ทำให้ตำแหน่งของวรรคต่าง ๆ ในร่างมาตรา ๖ เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น เพื่อความถูกต้องและความสอดคล้องกันของบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๒) เป็นดังนี้ “(๒) บุคคลซึ่งมาให้ถ้อยคำและบุคคลหรือคณะบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๖ วรรคสองสาม และวรรคสามสี่”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๐ บุคคลดังต่อไปนี้มีสิทธิได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมกำหนด

(๑) พยานบุคคลที่ศาลเรียกมาเองตามมาตรา ๓๙

(๒) บุคคลซึ่งมาให้ถ้อยคำและบุคคลหรือคณะบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๖ วรรคสองสาม และวรรคสามสี่

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มาให้ความเห็นตามมาตรา ๔๑”

มาตรา ๔๑

“มาตรา ๔๑ ศาลอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีได้ แต่ต้องให้คู่ความทุกฝ่ายทราบและให้โอกาสคู่ความตามสมควร ในอันที่จะขอให้เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนมาให้ความเห็นโต้แย้งหรือเพิ่มเติมความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๑ ศาลอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีได้ แต่ต้องแจ้งให้คู่ความทุกฝ่ายทราบและให้โอกาสคู่ความตามสมควร ในอันที่จะขอให้เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนมาให้ความเห็นโต้แย้งหรือเพิ่มเติมความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๔๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๑ ศาลอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีได้ แต่ต้องแจ้งให้คู่ความทุกฝ่ายทราบและให้โอกาสคู่ความตามสมควร ในอันที่จะขอให้เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนมาให้ความเห็นโต้แย้งหรือเพิ่มเติมความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว”

มาตรา ๔๒

“มาตรา ๔๒ เมื่อการไต่สวนพยานหลักฐานเสร็จสิ้น โจทก์และจำเลยมีสิทธิแถลงปิดคดีของตนภายในเวลาที่ศาลกำหนด แล้วให้องค์คณะผู้พิพากษามีคำพิพากษาและให้อ่านคำพิพากษาในศาลโดยเปิดเผยภายในเจ็ดวันนับแต่วันเสร็จการพิจารณา ถ้ามีเหตุสมควรจะเลื่อนการอ่านไปก่อนก็ได้แต่ต้องไม่เกินสิบสี่วันและต้องบันทึกเหตุนั้นไว้

ในกรณีที่ศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งตามวรรคหนึ่ง แต่จำเลยที่ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มาฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งลับหลังจำเลยได้ และให้ถือว่าจำเลยได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว

ในการพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยตามมาตรา ๓๐/๑ วรรคสาม เมื่อศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ปิดประกาศแจ้งการนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของจำเลย หรือวิธีการอื่นใดตามที่ศาลเห็นสมควร และให้ถือว่าจำเลยทราบนัดโดยชอบแล้ว”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๔๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔๓

“มาตรา ๔๓ ให้ถือว่าพยานบุคคลในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นพยานที่อาจได้รับการคุ้มครองตามมาตรการพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๔๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔๔

“มาตรา ๔๔ การริบทรัพย์สินในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม นอกจากศาลจะมีอำนาจริบทรัพย์สินตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ด้วย เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

(๑) ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด

(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการกระทำความผิด หรือจากการเป็นผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้โฆษณาหรือประกาศให้ผู้อื่นกระทำความผิด

(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอน ด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) หรือ (๒)

(๔) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

ในการที่ศาลจะมีคำสั่งริบทรัพย์สินตาม (๑) ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด รวมทั้งโอกาสที่จะนำทรัพย์สินนั้นไปใช้ในการกระทำความผิดอีก

ในกรณีที่ศาลเห็นว่ามิใช่วิธีการอื่นที่จะทำให้บุคคลไม่สามารถใช้ทรัพย์สินตาม (๑) ในการกระทำความผิดได้อีกต่อไป ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการตามวิธีการดังกล่าวแทนการริบทรัพย์สิน

หากการดำเนินการตามวรรคสามไม่เป็นผล ศาลจะมีคำสั่งริบทรัพย์สินนั้นในภายหลังก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

นายภัทรธำ คำพิทักษ์ กรรมการ สอบถามว่า วิธีการอื่นที่จะทำให้บุคคลไม่สามารถใช้ทรัพย์สินตาม (๑) ในการกระทำความผิดได้อีกตามที่กำหนดไว้ในวรรคสามมีวิธีการใดบ้าง

ประธานกรรมการกล่าวว่า วิธีการอื่นตามความในวรรคสามจะมีวิธีการใดบ้างนั้นขึ้นอยู่กับดุลพินิจและการพิจารณาของศาล ทั้งนี้ ศาลอาจใช้วิธีการอายัดทรัพย์สิน หรือการให้บุคคลอื่นครอบครองดูแลทรัพย์สินแทนก็ได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๔๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔๕

“มาตรา ๔๕ การดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม บรรดาทรัพย์สินดังต่อไปนี้ให้ริบเสียทั้งสิ้น เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

(๑) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มาจากการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือตามกฎหมายอื่น

(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่ได้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ เพื่อจูงใจบุคคลให้กระทำความผิด หรือเพื่อเป็นรางวัลในการที่บุคคลได้กระทำความผิด

(๔) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอน ด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

(๕) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

(๖) ทรัพย์สินตาม (๑) (๒) หรือ (๓) ไม่ว่าจะมีการจำหน่าย จ่าย โอน หรือเปลี่ยนแปลงไปกี่ครั้ง และไม่ว่าจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลใด โอนไปเป็นของบุคคลใด หรือปรากฏหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลใด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความใน (๖) ไม่เหมาะสม เพราะไม่เป็นธรรมกับบุคคลที่สามซึ่งไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำความผิด

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในส่วนท้ายของวรรคหนึ่งกำหนดไว้แล้วว่า “เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความใน (๖) จะทำให้ความว่า “เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด” ที่กำหนดไว้ในส่วนท้ายของความในวรรคหนึ่งไม่มีผลบังคับ ในส่วนของความในร่างมาตรานี้กับความในร่างมาตรา ๔๔ มีส่วนที่ซ้ำซ้อนกันอยู่ในบางกรณี ส่วนความใน (๑) และ (๒) ของร่างมาตรานี้ก็อาจทำให้มีการรับทรัพย์สินสองครั้งในกรณีเดียวกันได้ เช่น กรณีที่มีผู้ให้สินบนเจ้าพนักงาน อาจทำให้ต้องมีการรับทรัพย์สินจากผู้ให้สินบนและเจ้าพนักงานที่รับสินบนทั้งสองทาง

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ทรัพย์สินที่ให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน เป็นทรัพย์สินเฉพาะสิ่งแล้ว เมื่อมีการรับทรัพย์สินก็ต้องรับทรัพย์สินเอากับเจ้าพนักงานผู้รับสินบนเท่านั้น จะไปรับทรัพย์สินเอากับผู้ให้สินบนอีกไม่ได้

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินในลักษณะเดียวกับความในร่างมาตรา ๔๔ ร่างมาตรา ๔๕ และร่างมาตรา ๔๖ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยความในร่างมาตรา ๔๔ ร่างมาตรา ๔๕ และร่างมาตรา ๔๖ นำมาจากบทบัญญัติในส่วนของการรับทรัพย์สินในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ ทั้งนี้ ความในร่างมาตรา ๔๔ เป็นกรณีการรับทรัพย์สินเจ้าพนักงานผู้รับสินบน ส่วนร่างมาตรา ๔๕ เป็นกรณีการรับทรัพย์สินผู้ให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากเป็นการให้และรับสินบนคนละรายกันก็ไม่มีปัญหา แต่ถ้าเป็นการให้และรับสินบนรายเดียวกันก็อาจทำให้ต้องมีการรับทรัพย์สินจากทั้งผู้ให้สินบนและเจ้าพนักงานผู้รับสินบน ในประเด็นนี้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนำไปสอบถามความชัดเจนจากสำนักงานศาลยุติธรรม และสอบถามว่าความใน (๑) กับ (๓) ของร่างมาตรานี้แตกต่างกันอย่างไร

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า กรณีตามความใน (๑) เป็นการให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน ส่วนความใน (๓) เป็นการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์เพื่อจูงใจบุคคลที่ไม่ได้เป็นเจ้าพนักงานให้กระทำความผิด

ประธานกรรมการกล่าวว่า การจูงใจให้บุคคลกระทำความผิดบางกรณีก็ไม่ได้เป็นความผิดอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทั้งนี้ มอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนำไปสอบถามความชัดเจนจากสำนักงานศาลยุติธรรมว่าความใน (๑) และ (๓) ของร่างมาตรานี้มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๔๕

มาตรา ๔๖

“มาตรา ๔๖ ในการพิพากษาคดีหรือภายหลังจากนั้น ถ้าความปรากฏแก่ศาลเองหรือความปรากฏตามคำขอของโจทก์ว่า สิ่งที่ศาลจะสั่งริบหรือได้สั่งริบ โดยสภาพไม่สามารถส่งมอบได้สูญหาย หรือไม่สามารถติดตามเอาคืนได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือได้มีการนำสิ่งนั้นไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น หรือได้มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น หรือการติดตามเอาคืนจะกระทำได้โดยยากเกินสมควร หรือมีเหตุสมควรประการอื่น ศาลอาจกำหนดมูลค่าของสิ่งนั้นโดยคำนึงถึงราคาท้องตลาดในวันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง และสั่งให้ผู้มีหน้าที่ต้องส่งสิ่งนั้นที่ศาลสั่งริบชำระเป็นเงินแทนตามมูลค่าดังกล่าวภายในเวลาที่ศาลกำหนด

การกำหนดมูลค่าตามวรรคหนึ่งในการนี้ที่มีการนำไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นหรือในกรณีมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนต่ำกว่าราคาท้องตลาดของสิ่งนั้นที่ศาลสั่งริบในวันที่มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น ให้ศาลกำหนดโดยคำนึงถึงสัดส่วนของทรัพย์สินที่มีการรวมเข้าด้วยกันนั้น หรือมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนสิ่งนั้นแล้วแต่กรณี

ในการสั่งให้บุคคลชำระเงินตามวรรคหนึ่ง ศาลจะกำหนดให้ผู้นั้นชำระเงินทั้งหมดในคราวเดียวหรือจะให้ผ่อนชำระก็ได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่กรณี และถ้าผู้นั้นไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ต้องเสียดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดตามอัตราที่ศาลกำหนด และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้บังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลนั้นได้ไม่เกินจำนวนเงินที่ยังค้างชำระ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า บทบัญญัติในส่วนของกระบวนการดำเนินคดีอาญาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ มีกำหนดไว้ในร่างมาตราอื่นอีกหรือไม่ และในส่วนของหลักเกณฑ์และวิธีการในการไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีการกำหนดรายละเอียดไว้แล้วหรือไม่อย่างไร

นางชื่นสมน นีวาทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า กระบวนการดำเนินคดีอาญาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีการกำหนดไว้หมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา เริ่มตั้งแต่ร่างมาตรา ๒๘ ถึงร่างมาตรา ๔๖ เท่านั้น ส่วนรายละเอียดของการไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะเป็นไปตามที่ศาลฎีกาประกาศกำหนด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๔๖ โดยไม่มีการแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๕๐ นาฬิกา

นายรัฐภูมิ คำศรี
นิติกรชำนาญการพิเศษ
นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ
วิทยากรชำนาญการ
ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมาธิการ ๒
ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์